

1

Mõnel esmaspäeval päris novembri lõpus või detsembri alguses, eriti kui oled vallaline, on tunne, nagu seisaksid surma eeskojas. Suvepuhkus on ammu unustatud, uus aasta veel kaugel; olematus on korraga lausa käegakatsutav.

23. novembril, mis oli esmaspäev, otsustas Bastien Doutremont minna tööle metrooga. Porte de Clichy metroojaamas rongivagunist välja astudes nägi ta otse enda ees seinal kirja, millest mitu kolleegi olid talle hiljuti rääkinud. Kell oli veidi kümme läbi; perroom oli inimtühi.

Pariisi metroo grafitid olid talle huvi pakkunud juba teismeeast saadik. Ta pildistas neid sageli oma vana iPhone'iga – viimane mudel oli vististi kakskümmend kolm, tema oli pidama jäänud üheteistkümnenda põlvkonna juures. Ta sorteeris fotosid jaamade ja liinide järgi, neid kaustu oli tema arvutis juba terve hulk. Seda võib nimetada hobiks, kuigi Bastien ise eelistas sõna „ajaviide”, mis on põhimõtteliselt justkui leebem, kuid tegelikult isegi jõhkram väljend. Kusjuures üks tema lemmikgrafiteid oli hoolikate viltuste tähtedega maalitud kiri, mille ta oli leidnud Place d'Italie metroojaama pikalt valgelt koridoriseinalt ja mis kuulutas tarmukalt: „Aeg ei möödu!”

Kampaania „Metrooluule” plakatid oma hambutute totrustega, mis olid ühel hetkel üle ujutanud kõik Pariisi metroojaamad ja imbutanud ka vagunitesse, olid sõitjates korduvalt esile kutsunud raevukat reaktsiooni. Victor Hugo jaamas oli ta näiteks silmanud kirja: „Nõuan endale Iisraeli kuninga autiitlit. Teisiti ma ei saa.” Voltaire'i jaama grafiti oli järsum ja ahastavam: „Viimane teadaanne kõigile telepaatidele, kõigile Stéphane'idele, kes tahavad mu ellu sekkuda: ma ütlen EI!”

Sõnum Porte de Clichy metroojaama seinal ei olnudki tegelikult päris grafiti, vaid paksu musta värviga hiiglaslikes kahemeetristes tähtedes maalitud kiri, mis kattis Gabriel Péri – Asnières-Gennevilliers' suuna perrooni seina ühest otsast teise välja. Isegi vastasplattvormile minnes ei õnnestunud Bastienil seda tervenisti kaadrisse saada, aga vähemasti sai ta sealt lugeda teksti tervikuna: „Monopolid püsivad / Metropoli südames”. Iseenesest polnudki sõnumis midagi väga kurjakuulutavat, see polnud isegi kuigi selge; sedasorti asjad võisid siiski siseluureametile huvi pakkuda, nagu kõik paaril viimasel aastal avalikus ruumis vohama hakanud salapärased, vihjamisi ähvardavad läkitused, mida ei olnud võimalik siduda ühegi konkreetse poliitilise rühmitusega ja mille kõige silmatorkavamaks ja muret tekitavamaks näiteks olid internetis levivad sõnumid, mille uurimisega ta parasjagu tegeles.

Oma töölaualt leidis ta leksikoloogia osakonna raporti; see oli kohale jõudnud esimese hommikuse postijaotusega. Seniste sõnumite analüüs oli tuvastanud viiskümmend kolm tähemärki – need olid kirjatähed, mitte ideogrammid; tänu tühikutele oli võimalik käsitleda tähemärkide kombinatsioone sõnadena. Seejärel olid analüütikud püüdnud luua vastavust mõne olemasoleva tähestikuga, esimesena katsetati prantsuse keelega. Üllataval kombel näis see toimivat: kui lisada kahekümne kuuele põhitähele diakriitiliste märkidega tähed ja liittähed, tuleb kokku nelikümmend kaks kirjamärki. Lisaks on tavapäraselt kasutusel üksteist kirjavahemärki, mis kokku teebki viiskümmend kolm ühikut. Tegemist oli niisiis klassikalise krüpteeritud tekstiga, mille mõistmiseks tuli tuvastada sõnumi tähemärkide ja prantsuse tähestiku kirjamärkide üksühene vastavus. Paraku olid nad pärast kahenädalast pingutust leidnud end täielikust tupikust: ükski teadaolev krüpteerimissüsteem ei suutnud vastavusi leida; selline asi juhtus leksikoloogia osakonna ajaloos esimest korda. Levitada internetis sõnumeid, mida keegi lugeda ei saa, oli ilmselgelt absurdne ettevõtmine, kindla peale olid sõnumil adressaadid; aga kes?

Bastien Doutremont tõusis püsti, tegi endale ühe espresso ja kõndis, tass käes, maast laeni ulatava akna juurde. Kohtumaja seintelt peegeldus pimestav valgus. Ta polnud kunagi osanud hinnata selle hiiglaslike klaasist ja terasest rööptahukate kuhjatise esteetilisist väärtust, mis seal porise ja morni maastiku kohal kõrgus. Projekteerijate eesmärk polnud ju nagunii ilu ega tegelikult ka meeldivus, vaid pigem teatud tehniliste oskuste demonstreerimine – justkui oleksid nad eelkõige tahtnud avaldada muljet võimalikele maavälistele olenditele. Bastien ei olnud kunagi töötanud Pariisi politseiprefektuuri ajaloolistes hoonetes Orfèvres'i kaldapealse majas number 36 ja seetõttu ei jaganud ta selles küsimuses oma vanemate kolleegide nostalgiat; ometi sai iga päevaga aina ilmsemaks, et selle „uueks Clichyks” kutsutud kvartali puhul oli tegemist läbikukkunud linnaruumiga; esialgsetes plaanides ette nähtud kaubanduskeskus, kohvikud ja restoranid olid jäänud tulemata ning seal polnud õieti ühtegi kohta, kus oleks olnud võimalik päevasel ajal väljaspool bürooruume aega veeta; seevastu parkimisega polnud kunagi mingit probleemi.

Umbes viiskümmend meetrit allpool keeras külaliste parklasse Aston Martin DB11; Fred oli niisiis kohale jõudnud. Fredi-sugune *geek*, kes loogiliselt võttes oleks pidanud endale ostma Tesla, jäi kummalisel kombel siiski lojaalseks sisepõlemismootori vanamoodsatele võludele – teinekord võis ta pikkadeks minutiteks oma masina 12-silindrilise mootori nurrumise saatel unelusse vajuda. Lõpuks väljus ta autost ja lõi ukse enda järel kinni. Valvelaua turvaprotseduure arvestades jõuab ta üles kümne minuti pärast. Bastien lootis, et Fredil on midagi uut; see oligi tõtt-õelda tema viimane lootus, et võida järgmisel koosolekul mingisugustestki edusammudest ette kanda.

Kui siseluureamet nendega seitse aastat tagasi ajutise töölepingu sõlmis – igati soliidse palgaga noorte kohta, kellel polnud ette näidata ühtegi diplomit ega vähimatki töökogemust –, oli nende tööintervjuu piirdunud sellega, et nad näitasid ette, kuidas nad suudavad häkkida erinevaid veebirakendusi. Selleks puhuks kokku tulnud

viieteistkümne küberkaitse osakonna töötaja ja teiste siseministeeriumi tehniliste talituste inimeste ees seistes olid nad selgitanud, kuidas nad sotsiaalhoolekande süsteemi sisenedes saavad üheainsa klõpsuga desaktiveerida või uuesti aktiveerida kellegi ravikindlustuskaardi; kuidas nad häkivad maksuameti kodulehte ja muudavad kerge vaevaga deklareeritud tulu summat. Nad olid näidanud isegi seda – protseduur oli keerukam, sest turvakoode vahetati regulaarselt –, kuidas nad suutsid siseneda riiklikusse geeniinfo andmebaasi ja kellegi DNA profiili muuta või see ära kaotada, seda isegi siis, kui inimene oli juba kohtus süüdi mõistetud. Ainus asi, mille nad olid arvanud paremaks enda teada jätta, oli nende sissetung Choozi tuumaelektrijaama serverisse. Nad olid süsteemi nelikümmend kahekümmetundi oma kontrolli all hoidnud ja oleksid võinud käivitada reaktori hädaseiskamise protseduuri, mis oleks mitu Prantsusmaa departemangu ilma elektrita jätnud. Suuremat tuumakatastroofi poleks nad siiski suutnud vallandada – reaktori südamikku kaitstes 4096-bitine krüpteerimisalgoritm, mida neil polnud veel õnnestunud lahti murda. Fredil oli uus muukvara, mida tal oli olnud kiusatus käiku lasta; tookord olid nad aga üksmeelselt leidnud, et on ehk juba niigi liiga kaugele läinud; nad olid ühenduse sulgenud, olles enne kustutanud kõik oma sissetungi jäljed, ega olnud sellest enam kunagi rääkinud – mitte kellelegi ega ka mitte omavahel. Tol ööl oli Bastien näinud õudusunenägu: teda jälitasid vastsündinute lagunevatest laipadest moodustunud monstrumid; unenäo lõpuks oli talle ilmunud reaktori südamik. Bastien ja Fred olid tookord mitu päeva teineteisest eemale hoidnud, nad polnud isegi helistanud, ja võimalik, et just sellel hetkel oligi neile esimest korda pähe tulnud mõte, et nad võiksid riigi teenistusse astuda. Nende noorusaja iidoliteks olid olnud Julian Assange ja Edward Snowden, nii et koostöö võimudega polnud nende jaoks sugugi enesestmõistetav, samas oli 2010. aastate keskpaiga kontekst üpris eriline: pärast mitmeid inimohvritega lõppenud islamistide rünnakuid oli Prantsusmaa elanikkond hakanud politseid ja sõjaväge usaldama ning nende vastu koguni teatud poolehoidu tundma.

Ometi ei olnud Fred esimese aasta lõppedes oma lepingut sise-
luureametiga pikendanud; ta lõi oma ettevõtte nimega Distorted
Visions, mille tegevusalaks olid digitaalsed eriefektid ja arvutigraafika.
Erinevalt Bastienist polnud Fred tegelikult kunagi olnud häkker; ta
polnud kunagi päriselt tundnud seda naudingut, millesarnast võiks
ehk kogeda vigurslaalomisõitja ja mida tema koges järjestikustest
tulemüüridest mööda laveerides, ega ka seda megalomaani joo-
vastust, mis valdas teda siis, kui ta sööstis toore jõuga rünnakule,
mobiliseerides tuhandeid zombiarvuteid, et mõnd eriti keerulist
võtit dekrüpteerida. Fred, nagu ka tema suur eeskuju Julian Assange,
oli ennekõike sündinud programmeerija, ta suutis mõne päevaga
omandada ülikeerukaid programmeerimiskeeli, mida turule pidevalt
juurde tuli – ja seda oskust oli ta kasutanud täiesti uudseid vorme ja
tekstuure genereerivate algoritmide kirjutamiseks. Sageli räägitakse
prantslaste tipptasemest lennunduses või kosmonautikas, digitaalsete
eriefektide võimekuse peale mõeldakse harvemini. Fredi ettevõtte
teenust kasutasid regulaarselt Hollywoodi suurimad *blockbuster*’id;
viis aastat pärast loomist oli see juba tõusnud maailmas kolmandale
kohale.

Kui Fred kabinetti astus ja veel enne, kui ta diivanile vajus, sai Doutermont aru, et sõbral on halbu uudiseid.

„Jah, tõesti, Bastien, midagi rõõmustavat mul öelda pole,” kinnitaski Fred kohe tema kahtlusi. „Ühesõnaga, ma räägin alustuseks esimesest sõnumist. Ma tean, et see teid nii väga ei huvitagi; see video on aga ikka päriselt kummaline.”

Esimest hüpikakent polnud siseluureamet märganud; see oli külge poogitud veebilehtedele, kust sai osta lennupileteid ja broneerida hotelle. Nagu ka kahe järgmise sõnumi puhul, ilmusid kõigepealt nähtavale viisnurgad, ringid ja arusaamatus tähestikus tekst. Aknas suvalisele kohale klõpsates läks video käima. Avanes vaade kõrgendikult või õhus paigal seisvalt aerostaadilt; kümnekond minutit oli pilt staatiline. Silmapiirini laius kõrge rohuga avar tasandik, taevas

oli pilvitu – see meenutas maastikku mõnes Ameerika lääneosariigis. Tuul tekitas rohumassi pinnale hiiglaslikke sirgeid jooni; seejärel jooned ristusid, moodustades kolmnurki ja hulknurki. Siis liikumine lakkas, pind muutus uuesti tasaseks nii kaugele, kui silm ulatus; seejärel hakkas tuul jälle puhuma, hulknurgad ilmusid taas, jagasid tasandiku aegamisi ja kuni silmapiirini välja ruutudeks. Seda oli ilus vaadata, aga midagi ärevust tekitavat selles polnud; tuulemüha polnud salvestatud, kogu geomeetria tekkis ja kadus täielikus vaikus.

„Me oleme viimasel ajal teinud terve hulga tormise mere stseene sõjafilmi jaoks,” ütles Fred. „Sellise suurusega rohuaasa modelleerimine on umbes sama töö mis sama pindalaga veekogu modelleerimine – ookean see pole, pigem suuremat sorti järv. Aga ma võin sulle raudkindlalt öelda, et selle video geomeetriselised kujundid pole võimalikud. Need eeldaks justkui, et tuul puhub korraga kolmest eri suunast – kohati isegi neljast suunast. Ühesõnaga, ma olen täiesti kindel: tegemist on arvutigraafikaga. Minus tekitab aga tõelise küsimuse see, et sa võid pilti suurendada, palju tahad, rohulibled näevad ikka välja täpselt nagu päris rohulibled; ja seda on põhimõtteliselt justkui võimatu teha. Looduses pole kahte ühesugust liblet; igal lehel on mingi eripära, mõni väike puudus, spetsiifiline geneetiline tunnus. Suurendasime pilti tuhandekordselt, valisime rohuliblesid välja täiesti juhuslikult – kõik nad on erinevad. Ma olen valmis kihla vedama, et kõik need miljonid rohulibled seal videos on erinevad; see on jabur, see on täiesti metsik töö; me oleks põhimõtteliselt võinud selle Distortedis valmis teha, aga sellise pikkusega video jaoks kuluks meil igatahes kuid.”

2

Teises videos oli näha, kuidas majandus- ja rahandusminister Bruno Juge – kes oli oma viieaastase ametiaja algusest peale olnud ka eelarve-minister – seisab, käed selja taha seotud, keskmise suurusega aias, mis nägi välja nagu eramaja tagahoov. Ümbritsev künklik maastik meenutas niinimetatud Normandia Šveitsi, kevadel see kõik ilmselt haljendas, aga videos olid puud raagus, nähtavasti oli hilissügis või talve algus. Ministril olid jalas tumedad viigipüksid ja seljas lühikeste varrukatega valge triiksärk, lipsu tal polnud ja antud aastaaja kohta oli ta liiga õhukeselt riides – tal oli kananahk ihul.

Järgmises kaadris oli tal seljas pikk must rüü, peas teravatipuline kapuutsitaoline müts, mis oli samuti must, mistõttu ta nägi välja nagu ülestõusmisnädala patukahetseja Sevillast; seda tüüpi peakatet olid avaliku häbistamise märgiks kandnud ka inkvisitsiooni poolt surma mõistetud. Kaks temaga ühtemoodi riides meest – selle vahega, et nende teravatipulistel peakatetel olid ka silmaaugud – võtsid tal kaenla alt kinni ja viisid ta endaga kaasa.

Aia tagaotsa jõudes tõmbasid nad ministril järsu liigutusega peakatte ära, too pilgutas mitu korda silmi, need polnud enam valgusega harjunud. Nad seisid väikese rohtukasvanud künka jalamil, mille otsas kõrgus giljotiin. Kui Bruno Juge seda märkas, ei peegeldunud tema näol hirm, vaid ainult kerge üllatus.

Samal ajal, kui üks meestest surus ministri põlvili, sättis tema pea avausse ja lukustas mehhanismi, paigaldas teine löiketera oma kohale raske malmklotsi külge, mis pidi tagama tera sirgjoonelise kukkumise. Rihmarattast läbi pandud nõõri abil tõmbasid nad tera ja malmklotsi üles. Näis, et Bruno Juge'i üle võtab vähehaaval

võimust suur kurbus, kuid see oli pigem selline üldist laadi kurbus.

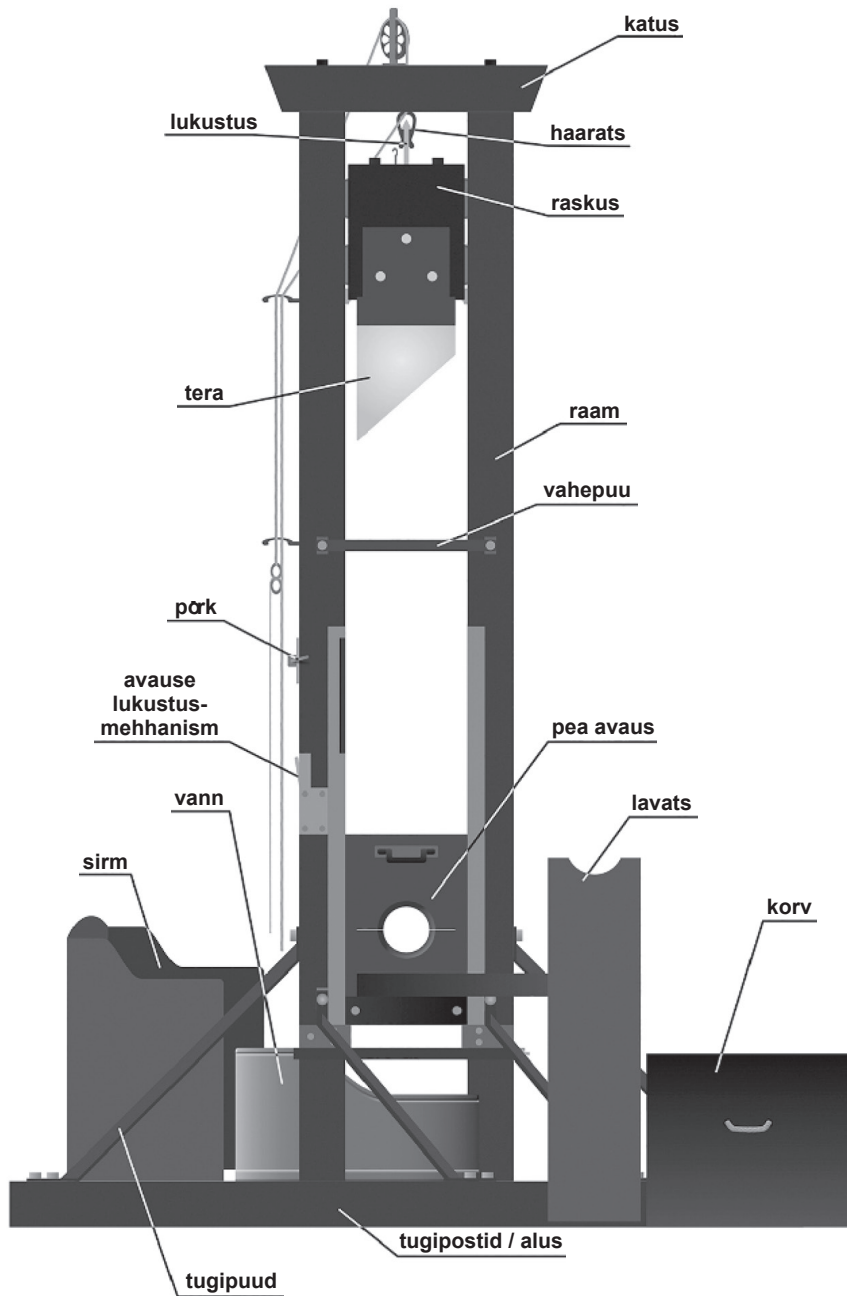
Paari sekundi pärast, mille jooksul võis näha, kuidas minister korraks silmad sulgeb ja need siis jälle avab, vabastas üks meestest päästiku. Teral kulus langemiseks paar-kolm sekundit, pea eraldati ühe hoobiga kehast, vanni paiskus verejuga, sellal kui pea rohtunud nõlvast alla veeres ja siis otse kaamera ees, mõne sentimeetri kaugusel objektiivist pidama jäi. Ministri pärani silmades peegeldus nüüd tohutu suur üllatus.

Hüpinkaken ja video olid külge poogitud ametiasutuste veebilehtedele, nagu www.impots.gouv.fr ja www.servicepublic.fr. Bruno Juge rääkis videost kõigepealt oma kolleegi siseministriga, viimane teavitas siseluureametit. Seejärel informeeriti peaministrit, järgmiseks viidi kurssi president. Ühtegi ametlikku avaldust pressile ei tehtud. Seni olid kõik katsed videot eemaldada ebaõnnestunud – hüpinkaken ilmus alati jälle välja; paari tunni, teinekord paari minuti pärast postitati see juba jälle mõnelt uuel IP-aadressilt.

„Seda videot,” jätkas Fred, „me vaatasime ikka tõesti tunde, suumisime maksimaalselt sisse, eriti kaadrit mahalõigatud kaelast, kui veri unearterist välja purskab. Tavaliselt on nii, et kui piisavalt sisse suumida, siis hakkad nägema geomeetrilisi mustreid, tehisklikke mikrokujundeid – enamasti saab isegi ära öelda, mis valemit tüüp on kasutanud. Seal – ei midagi: võid suurendada nii palju, kui tahad, asi on endiselt kaootiline, ebakorrapärane, täpselt nagu päris löige. See mõjus nii intrigeerivalt, et rääkisin sellest Digital Commando bossile Bustamante’ile.”

„Nad on ju ometi teie konkurendid?”

„Jah, seda küll, aga me saame hästi läbi, me oleme filmide juures juba varemgi koostööd teinud. Meie spetsiifikad päriselt ei kattu: me oleme neist paremad ruumide loomisel ja virtuaalse rahvahulga ja muu taolise genereerimisel. Samas *gore*’i eriefektid, igasugu monstorumid, vigastused, peade maharaiumine, selles on nemad tugevamad. Ja Bustamante oli samamoodi pahviks löödud nagu mina: ta ei saanud absoluutselt aru, kuidas sellist asja on võimalik teha. Kui me

oleksime pidanud kohtus vande all tunnistama, ja muidugi juhul, kui see poleks olnud minister, vaid mõni tavaline inimene, siis ma arvan küll, me oleksime vandunud, et tegemist on tõelise hukkamisega...”

Järgnes sügav vaikus. Bastien suunas pilgu aknast välja ja lasi sellel taas hõljuda hiiglaslikel klaas- ja terastahukatel. Tõepoolest, hoone oli muljet avaldav ja selge ilmaga isegi hirmutav; ilmselt oli vajalik, et kõrgema astme kohtuasutus inimestes jubedust tekitaks.

„Kolmandas videos, nagu sa muidugi ise ka nägid,” jätkas Fred, „on pikk plaan võetud üles käsikaameraga raudteetunnelites. Parasjagu kõhedust tekitav on kogu see kollastes toonides värk. Heliribaks on klassikaline *industrial metal*. Ilmselgelt on tegemist genereeritud pildiga, pole olemas kümne meetri laiuseid raudteerööpaid ega viiekümne meetri kõrguseid rongivaguneid. See on hästi tehtud, isegi väga hästi tehtud, tegemist on super hea arvutigraafikaga, aga see pole selgelt sama võimas kui teised videod, oleksime võinud sellise valmis teha ka Distortedis, umbes kahe nädala töö, ma pakun.”

Bastien vaatas nüüd uuesti tema poole. „Kolmanda sõnumi puhul pole niivõrd häiriv sisu, kuivõrd selle levitamise viis. Seekord nad ei rünnanud ühegi ametiasutuse veebilehte, vaid võtsid sihikule Google'i ja Facebooki; neil tüüpidel peaks nagu põhimõtteliselt olema vahendeid, et ennast kaitsta. Ja mis on veel eriti hämmastav, rünnak on väga jõuline ja äkiline. Mulle tundub, et nende *botnet* is peab olema vähemalt sadat miljonit zombiarvutit.” Fred võpatas; see tundus talle võimatu, see ületas juba ka tema kujutlusvõime piirid. „Ma tean,” jätkas Bastien, „aga ajad on muutunud ja mõnes mõttes on asjad häkkerite jaoks lihtsamaks läinud. Inimesed ostavad harjumusest arvuteid, aga käivad võrgus ainult nutitelefoni, samal ajal hoiavad nad arvuteid sees. Maailmas on praegu sadu miljoneid, võib-olla isegi miljardeid ooterežiimil arvuteid, mis lihtsalt passivad, et *bot* need üle võtaks.”

„Mul on tõesti kahju, Bastien, et minust suuremat abi polnud.”

„Sinust oli abi. Mul on veel õhtul kell seitse kohtumine Paul Reasoniga, see on see majandusministeeriumi tüüp. Ta töötab ministri

büroos, ta on minu kontakt selles juhtumis; nüüd ma tean, mida ma talle öelda saan. Esiteks: me ei tea, kes on rünnaku taga. Teiseks: need tüübid suudavad teostada digitaalseid eriefekte, mida valdkonna parimad spetsialistid peavad võimatuks. Kolmandaks: nad suudavad mobiliseerida täiesti ennekuulmatu arvutusvõimsuse, sellist asja pole varem nähtud. Neljandaks: nende motiivid pole teada.”

Nad olid mõlemad jälle vait.

„Mis tüüp see Raison on?” küsis Fred lõpuks.

„Täitsa okei kuju. Tõsine, nalja ei tee, ausalt öeldes isegi nagu karm, aga mõistlik. Selgus, et siseluureameti inimesed teavad teda – no õigemini nad mäletavad tema isa Édouard Raisoni. See töötas terve elu siseluures, alustas veel vanas üldluures peaaegu nelikümmend aastat tagasi. Teda hinnati kõrgelt, ta tegeles eriti oluliste juhtumitega, kõige kõrgemal tasemel asjadega, mis puudutasid otseselt riigi julgeolekut. Ühesõnaga, tema poeg on natuke nagu omainimene. Ta on lõpetanud Kõrgema Riigihalduskooli ja on finantsametnik, ühesõnaga tüüpiline karjäärimudel, aga ta teab meie töö eripära, ta ei ole meie suhtes põhimõtteliselt vaenulik.”

3

Taevas on madal, hall, tihke. Valgus ei tulekski nagu ülalt, vaid maapinda katvast lumevaibast; ta hääbub halastamatult, ilmselt on kätte jõudmas õhtu. Härmatiselaigud kristalliseeruvad, puude oksad on kröbekülmad. Lumehelbed keerlevad inimeste vahel, kes kõnnivad üksteisest mööda, ilma et kedagi või midagi märkaksid, nende näod tõmbuvad kalgiks ja kortsu, väikesed hullumeelsed tulukesed tantsisklevad nende silmades. Mõned neist on teel koju, aga veel enne, kui nad sinna jõuavad, taipavad nad, et nende lähedased surevad või tõenäoliselt ongi juba surnud. Paulile jõuab kohale, et planeet on suremas külmasurma; alguses on see ainult oletus, aga vähehaaval saab sellest veendumus. Valitsust pole enam olemas, see on laiali jooksnud või lihtsalt haihtunud, ei saagi õieti aru. Seejärel on Paul rongis, ta on otsustanud sõita läbi Poola, aga surm tungib ka vagunitesse, kuigi seinad on kaetud paksude karusnahkadega. Siis taipab ta, et rongil ei ole enam juhti, et see kihutab täiskiirusel keset tühja tasandikku. Temperatuur aina langeb: -40° , -50° , -60° ...

Külmatunne äratas Pauli unest; kell oli kakskümmend seitse minutit üle südaöö. Igal õhtul täpselt kell üheksa lülitati ministeeriumi kabinettides küte välja, see oli isegi hilja, enamikus ametiasutustes lahkuvad inimesed töölt juba palju varem. Ilmselt oli ta oma kabineti diivanil tukkuma jäänud üsna varsti pärast siseluureameti tüübi lahkumist. Too oli olnud mureliku moega, mures iseenda, oma tuleviku pärast – justkui võiks Paul minna ülemustele kaebama, nõudma, et ta juurdlustest kõrvaldataks või muud taolist; Paulil polnud vähi- matki kavatsust midagi sellist teha. Kolmanda videoga oli asi nagunii

muutunud globaalseks. Sedakorda rünnati juba otse Google'it, kõige võimsamat ettevõtet maakeral, mis töötas käsikäes NSA-ga. Võib-olla antakse Prantsuse siseluureametile teada esimestest uurimistulemustest, lihtsalt viisakusest ja ka seetõttu, et mingil arusaamatul põhjusel puudutas asi üht Prantsuse ministrit; ameeriklaste käsutuses olid aga nende Prantsuse kolleegidega võrreldes märksa mastaapsemad rahalised vahendid, et uurimistööd läbi viia, ei lähe kaua, kui nad juurdluse täielikult oma kontrolli alla võtavad. Distsiplinaarmentluse algatamine selle siseluureameti töötaja suhtes ei oleks mitte üksnes ebaõiglane, vaid ka rumal: polnud enam tema isa aeg, kui ohud püsisid lokaalsel tasandil; tänapäeval muutusid nad peaaegu hetkega ülemaailmseks.

Nüüd tundis Paul, et tal on kõht tühi. Peab koju minema, mis muud, mõtles ta endamisi ning kohe seejärel jõudis talle kohale, et kodus pole süüa mitte midagi, et talle ette nähtud külmkapiriiulil haigutab masendav tühjus ja et isegi sõna „kodu” kasutamine annab tunnistust põhjendamatu optimismist.

Kahtlemata sümboliseeris külmkapi jagamine kõige ilmekamalt nende lagunevat paarisuhet. Kui Paul, nooruke eelarve osakonna ametnik, oli esimest korda kohtunud Prudence'iga, noorukese ametnikuga riigikassa osakonnast, oli nende vahel midagi toimunud kohe esimestel minutitel, selles polnud kahtlust; võib-olla mitte kohe esimesel sekundil, väljend „armumine esimesest silmapilgust” oleks ehk liialdus, aga see võttis ainult paar minutit, kindlasti vähem kui viis minutit, laias laastus umbes sama kaua, kui kestab keskmiselt üks laul. Prudence'i isa oli olnud nooruses John Lennoni fänn, sellest ka tema eesnimi, seda oli ta Paulile tunnistanud paar nädalat hiljem. „Dear Prudence” pole kindlasti biitlite kõige parem laul ja Paul polnud kunagi arvanud, et valge album oleks nende karjääri tippsaavutus, ometi ei suutnud ta Prudence'i eesnime pidi kutsuda, kõige hellematel hetkedel ütles ta talle „kallis” või mõnikord „kullake”.

Prudence polnud kunagi süüa teinud, mitte ühelgi perioodil nende kooselu jooksul, ta leidis, et see pole talle seisusekohane. Ta

oli lõpetanud Kõrgema Riigihalduskooli nagu Paulgi, ta oli finantsametnik nagu Paulgi, finantsinspektor sööki vaaritamas, see oleks tõesti olnud veidi kohatu. Kapitali kasvatulu maksustamise küsimuses olid nad olnud esimesest hetkest peale ühel meelel, ja nad mõlemad olid sama hästi kui võimetud kutsuvalt naeratama, kergel toonil eri teemadel vestlema, ühesõnaga kedagi võluma, nii et ilmselt oli just üksmeel maksuküsimuses võimaldanud nende õrnadel tundmustel konkreetsema kuju võtta neil lõpututel koosolekutel, mida korraldas maksuseadusandluse osakonna juhatus ja mis kestsid hiliste õhtutundideni, enamasti ruumis B87. Nende seksuaalne klapp oli algusest peale olnud hea, ekstaasi esines küll harva, aga enamik paare isegi ei unista sellest, mingisugunegi seksuaalse aktiivsuse püsimine pärast paari heitmist on juba tõeline vedamine, pigem erand kui reegel, kõik hästi informeeritud inimesed (mainekate naisteajakirjade toimetajad, realistlike romaanide autorid) kinnitavad seda, ja seegi käis vaid teatud vanuses inimeste kohta, kes nagu ka Paul ja Prudence tüürisid vaikselt viiekümnenda eluaasta poole, nende noorematele kaasaegsetele oleks paljas mõte kahe autonoomse isiku seksuaalsest läbikäimisest, isegi kui see peaks kestma vaid paar minutit, tundunud ajast ja arust fantasma, millest oleks tark vabaneda.

Pauli ja Prudence'i erimeelsused toidu küsimustes ilmnisid seevastu õige pea. Esimestel aastatel oli Prudence innustatuna armastusest või sellega analoogselt tundest taganud oma elukaaslasele tema maitsele vastava toidu, mis oli tema enda meelest kohutavalt konservatiivne. Ta ei teinud küll süüa, aga ta käis poes ja pidas auasjaks otsida Pauli jaoks välja kõige paremad steigid, juustud ja vorstid. Tol ajal segunesid loomset päritolu tooted armunud korratutes puuviljade, juurviljade ja teraviljatoodetega, millest koosnes tema enda igapäevane menüü, kõik see paiknes kenasti kõrvuti nende ühise külmkapi riiulitel.

Prudence'i veganiks muundumine oli aset leidnud 2015. aastal, just siis oli sõna lisatud ka „Petit Robert'i” sõnaraamatusse, ja see oli vallandanud totaalse toidusõja, mis nüüd, üksteist aastat hiljem,

polnud ikka veel vaibunud, ja polnud enam ka erilist lootust, et nende paarisuhe selle üle võiks elada.

Prudence'i esimene rünnak oli olnud jõuline, halastamatu ja otsustav. Kui naine jõudis tagasi Marrakechist, kus ta oli käinud koos tollase ministriga Aafrika Liidu kongressil, oli Paul võinud üllatusega tõdeda, et lisaks tavapärasele puu- ja juurviljakraamile on nende külmkapi vallutanud kummalised produktid, muu hulgas vetikad, idandatud sojaidud ja terve hulk Biozone'i valmistoite, läbisegi tofut, bulgurit, kinoad, speltanisu ja Jaapani nuudleid. Kõik see kraam oli Pauli meelest täiesti söödamatu ja ta andis sellest teatava kibedusega ka teada („Kõik puhas pask”, olid tema sõnad). Järgnesid lühikesed, kuid pingelised läbirääkimised, mille tulemusena eraldati Paulile külmkapis omaette riul, et ta saaks seal hoida oma „jorsi sööta”, kui kasutada Prudence'i sõnu, ja seda „sööta” pidi ta nüüd edaspidi ise varuma (nad olid säilitanud eraldi pangaarved, ja seegi pole tähtsusetu detail).

Esimestel nädalatel oli Paul söandanud teha paar vastupealetungi; need tõrjuti jõuliselt. Iga rokvoor või rulaad, mille ta Prudence'i tofu ja kinoa vahele asetas, oli paari tunniga tema riulile tagasi kupatatud või otseteed prügikasti visatud.

Kümmekond aastat hiljem oli asi väliselt maha rahunenud. Paul püsis oma väikesel riulil, mille ta kiirelt täitis, vähehaaval oli ta loobunud delikatessilettidel pakutavast ja leppis mikrolaineahjus soojendatavate valmissöökidega, milles toitained olid tasakaalus ja mille tarne oli stabiilne. „Midagi peab ju sööma,” kordas ta iseendale, silmitsedes oma Monoprix Gourmet' linnuliha-*tajine*'i, temast oli saanud omamoodi pahur epikuurlane. Linnuliha oli pärit „erinevatest Euroopa Liidu riikidest”; isegi hästi, mõtles Paul, Brasiilia kanaliha, tänan ei. Öösiti hakkasid talle ilmuma, ja seda aina sagedamini, väikesed olendid; nad sibasid kiirelt siia-sinna, nende nahk oli tume ja neil oli palju jäsemeid.

Kohe kriisi alguses olid nad kolinud eraldi magamistubadesse. Uni ei taha aga hästi tulla, kui pole enam harjunud üksi magama, on külm ja hirm poeb ligi; see piinarikas etapp oli neil nüüdseks

aga juba ammugi seljataga, nad olid jõudnud kõige harilikumasse minnalaskmise staadiumisse.

Nende paarisuhe oli hakanud alla käima üsna varsti pärast seda, kui nad mõlemad võtsid kahekümneks aastaks laenu ja ostsid ühiselt Bercy pargi serva Lheureux' tänavale korteri – uhke korter ulatus läbi kahe korruse, selles oli kaks magamistuba ja kaunis elutuba, mille maast laeni ulatuvatest akendest avanes vaade pargile. Selline sündmuste kokkulangemine polnud juhuslik, elutingimuste parane- mine käib sageli käsikäes elumõtte hägustumisega, eelkõige kipub ähmastuma mõte, miks peaks kellegagi koos elama. Nende linnajagu oli „megaäge”, oli leidnud Indy, Pauli imbetsillist vennanaine, kui ta 2017. aasta kevadel koos tema vaese vennaga neil külas oli käinud. Õnneks oli see esimene külaskäik jäänud ka viimaseks, Paulil oli olnud vastupandamatu tahtmine Indy ära kägistada ja ta polnud päris kindel, kas ta teisel korral suudaks oma tahtmist taltsutada.

Linnajagu oli äge küll, see oli tõsi. Nende magamistoa aknast, sel ajal, kui neil oli veel ühine magamistuba, avanes vaade talukultuuri muuseumile Terroirs de France' i avenüül. Umbes viiekümne meetri kaugusel oli Cour Saint-Émilioni tänav, mis läbis nelinurkset Bercy Village' i nime all tuntud linnakut, tänava kohal hõljusid nii suvel kui ka talvel värviliste õhupallide kobarad ja selle äärest võis leida eri Prantsusmaa piirkondade roogasid pakkuvaid restorane ja alter- natiivseid bistroosid. Kõigest siin õhkus lapsepõlvehõngu. Ka Bercy park oli ehitatud mänguliselt korrapäratuks: sinna oli jäetud vabalt ruumi juurviljapeenardele ja Pariisi linnavalitsuse poolt püstitatud paviljonis pakuti kohalikele elanikele aianduskursusi („Pariis, aia- harija paradisi,” teatas loosung sissepääsu juures).

Korteri asus – ja see argument püsis ajas muutumatu ja konkreet- sena – veerandtunnise jalutuskäigu kaugusel ministeeriumist. Kell oli nüüd nelikümmend minutit üle südaöö – Pauli mõtisklus, mis oli hõlmanud tema täiskasvanuelu peamised sündmused, oli kestnud vaid veerand tunnikest. Kui ta praegu minema hakkaks, jõuaks ta kella üheks koju. Või täpsemini oma elukohta.